

Z OBSAHU	Navrátit vážnost manželství a rodině. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Biskup Ioan Bălan	07
	Setrvat v Kristově pravdě o svátostném manželství	08
	Arménský církevní učitel a naše země	12

TRADICE OTCŮ

Z výkladu svatého biskupa Augustina na Janovo evangelium (kolem 354–430)

Církev ví, že jí byl Bohem zvěstován a svěřen dvojitý život: jeden ve víře, druhý v přímém patření na Boha; jeden v čase pozemského putování, druhý ve věčnosti v přebývání s Bohem; jeden v námaze, druhý v odpočinku; jeden na cestě, druhý v domově nebeské vlasti; jeden v činné práci, druhý v odměně nazírání Boha.

První život představuje apoštol Petr, druhý Jan. Ten první zde na zemi trvá až do konce tohoto věku a na onom světě dochází svého cíle; ten druhý se má naopak naplňovat, až skončí tento věk, ale ani v budoucím věku nekončí. Proto Petrovi Kristus řekl: *Následuj mě*, o Janovi však říká: *Jestliže chceš, aby zůstal, až přijdu, proč se o to staráš? Ty mě následuj!*

Následuj mě tím, že budeš snášet všechno časné zlo jako já. Jan ať zůstane, dokud nepřijdu, abych odplácel věčným dobrem. A lze to říci ještě jasněji: Následuj mě dokonalým životem a řiď se přitom příkladem mého utrpení. A započaté poznání ať zůstane, dokud nepřijdu. Má se naplnit, až přijdu.

Krista totiž následuje až na práh smrti plnost svatě trpělivosti. Plnost poznání však zůstává, dokud nepřijde Kristus; teprve pak jej zjeví. Zde v zemi smrtelníků totiž zakoušíme zlobu tohoto světa. Tam v zemi živých budeme patřit na dobrotu našeho Pána.

Ono *chci, aby zůstal, až přijdu* nelze ovšem chápat ve smyslu: *chci, aby tu zůstal natrvalo, nýbrž: chci, aby čekal. K naplnění toho, co představuje Jan, nedojde totiž hned, ale teprve až přijde Kristus. K tomu, co očekáváme, by však nedošlo, kdybychom již nyní nezačali konat to, co představuje Petr, jemuž bylo řečeno: *Ty mě následuj.**

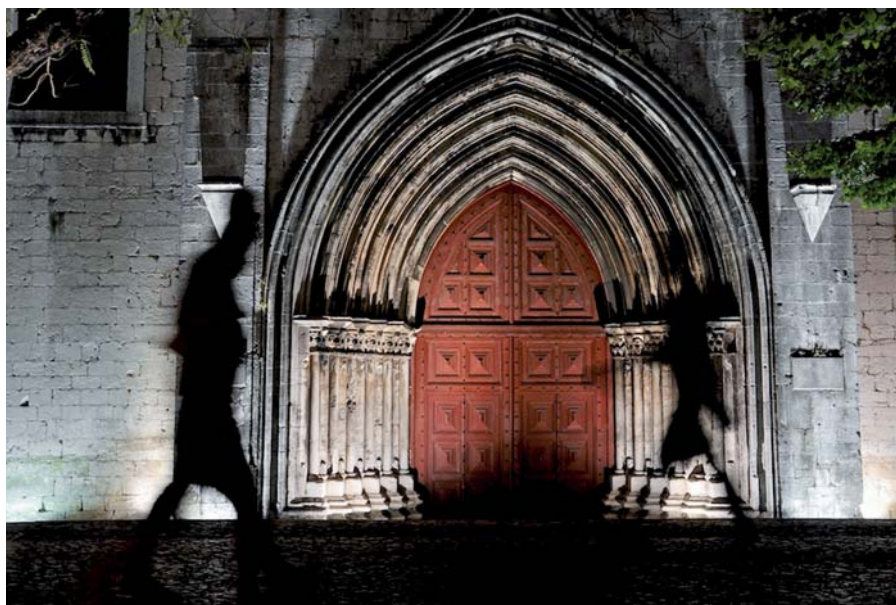

Foto: Flickr, Mário Tomé (CC BY-NC-SA 2.0)

Nevyzpytatelné cesty Boží

Symbolicky na prvního máje spustili na Slovensku pro tamní, ale i pro české nezadané katolickou seznamku. Co si o tom pomyslet, že? Toto KatRande.org nabízí prostor pro seznámení s těmi, kteří při registraci do seznamovacího portálu uvedou, že si výlučně přejí svatbu v kostele, jsou svobodní a katolického vyznání. Otázky v dotazníku dále směřují nejen na víru, ale i na hodnoty, životní styl či představu o počtu dětí.

V našem světě je těžké najít dospívajícím dětem zázemí, v němž by potkávaly dobré kamarády, měly dostatek příležitostí navázat kvalitní vztahy. Žijeme rychle, často daleko od sebe (pokud máme na mysli jednotlivé katolické rodiny), a i když je nabídka různých společenství nebo mládežnických aktivit relativně pestrá, ne vždy skýtá příležitost k setkávání kvalitních lidí, u nichž je na první pohled jasné, že zrají do Ježíšo-

vy podoby (mnohdy můžeme, bohužel, říci, že tuto podobu ani zdaleka zatím nemají) nebo jdou po cestě uvědomělé touhy po svatosti (mnohdy můžeme, bohužel, říci, že o svatosti nemají ani páru).

Formace mládeže je velmi těžkou a vlastně stále obrovskou výzvou. Sama za sebe mohou říci, že perly v této oblasti máme, patří mezi ně kněží i laici (a samotní mladí v ne úplně malé míře), ale jsou to opravdu co do frekvence výskytu velmi vzácné elementy. V záležitosti pastorační mládeže bychom zde neměli dost prostoru na mnohé body, jež jsou podstatné. Chtěla bych ale vyzdvihnout jeden ze závěrů setkání 17. konference o mládeži, která se konala v listopadu 2011 v Praze a vzala si na mušku sociální nauku Církve vzhledem k pastorační mládeži: „Křesťané představují ve společnosti, tvořivou menšinu“. Je důležité

Dokončení na str. 3

Pracovníci Charity hovoří s lidmi, kteří potřebují pomoc po zemětřesení v Nepálu. Foto: Charita ČR

Papežská misijní díla v České republice

V uplynulém roce přispěli čeští dárci na Papežská misijní díla dary v celkové výši 32 895 tisíc Kč, což je přibližně o 3,6 milionu Kč více než za rok 2013. PMD pomáhají v misiích prostřednictvím následujících děl:

Papežské misijní dílo šíření víry pomáhá misijním diecézím na cestě k samostatnosti. V roce 2014 bylo z darů věřících podpořeno 49 projektů v 8 různých diecézích v Ugandě, Zambii, Bangladéši a na Srí Lance.

Papežské misijní dílo sv. Petra apoštolu se zaměřuje na formaci seminaristů, noviců a novicek v misiích. V roce 2014 jsme z ČR podpořili částkou 3 932 tisíc Kč celkem 459 seminaristů ve 3 diecézích v Zambii, Ugandě a Keni.

Papežské misijní dílo dětí formuje děti k zájmu o misie (prostřednictvím Misijních klubek) a podporuje duchovní i hmotné potřeby dětí v misiích. Dary pocházejí od jednotlivých dárců a z tradičních dobročinných aktivit (Jeden dárek navíc*, Misijní jarmark*, Misijní koláč*, Misijní štrúdlování* a Pohled pro misie*). V roce 2014 bylo podpořeno 80 projektů v 9 zemích (Papua-Nová Guinea, Uganda, Zambie, Keňa, Guyana, Jamajka, Bangladéš, Srí Lanka a Filipíny), pomoc zahrnuje 63 604 dětí a přispěla nejčastěji na péči o nemocné HIV/AIDS, na zdravotní péči, na podvyživené, na jídlo, oblečení a školní potřeby, na dětské domovy pro opuštěné, sirotky a děti z ulice, na výstavbu škol aj.

Další informace najdete na stránkách <http://www.missio.cz>.

Papežská misijní díla

Charita pomáhá obětem zemětřesení v Nepálu

V Nepálu, který 25. dubna zasáhlo velké zemětřesení, již pracují týmy několika Charit. Kromě místní Caritas Nepal, jejíž členové od začátku poskytují obětem zemětřesení především jídlo a provizorní přístřeší, působí na místě americká CRS, záchranné týmy Caritas Australia a Caritas New Zealand a anglická CAFOD. V rámci této celosvětové „charitní rodiny“ se zapojila také Charita ČR, která v neděli 26. dubna vyhlásila veřejnou sbírku a současně na okamžitou pomoc uvolnila částku 200 000 Kč.

Podle informací z Káthmándú jsou na místě nejvíce potřeba pitná voda, potraviny a provizorní bydlení. S touto výbavou na místo dorazily záchranné týmy zahraničních Charit. Například sesterská CRS (americká Charita) dováží do oblasti deky a zároveň vyčlenila 725 tisíc dolarů (více než 18 milionů korun). Na místě jsou i pracovníci australské Charity, kteří působili v oblasti i před zemětřesením. Zajišťují základní životní potřeby a zároveň zjišťují další možné formy pomoci.

Do první, tzv. naléhavé fáze pomoci se zapojí také česká Charita. „Z výtěžku sbírky zakoupíme potravinové balíčky, hygienické balíčky a také léky pro chronicky nemocné. Pokud to výnos sbírky dovolí, budeme uvažovat o poskytnutí psychosociální pomoci na místě,“ popisuje Lukáš Laube z Charity ČR, jak naloží s výnosem finanční sbírky. „Všechn tento materiál bude nakoupen v blízkém okolí, což je výhodné z mnoha důvodů, mj. odpadnou vysoké náklady na dopravu,“ upřesňuje Laube.

Charita ČR vyhlásila veřejnou sbírku, číslo účtu 55660022/0800 u České spořitelny, variabilní symbol 107. Stav konta k 1. květnu 2015 byl 2 487 319 Kč od 1 173 dárců. Pomoci můžete rovněž zasláním dárcovské SMS ve tvaru DMS CHARITASVET na číslo 87 777. Cena DMS je 30 Kč. Charita ČR obdrží 28,50 Kč, službu provozuje Fórum dárců.

Charita ČR

Itálie – Kardinál Bagnasco hájí křesťany Středního východu

Janovský arcibiskup kardinál Bagnasco poskytl rozhovor italské televizní stanici o utrpení křesťanů na Středním východě. Kardinál je také předsedou italské biskupské konference a má pověst statečného, jednoznačného obhájce církevního učení. Řekl mj.: „Musíme povstat a široce mobilizovat, ne jen mezinárodně, ale globálně. Musíme účinně a veřejně podpořit všechny umírněné muslimy, kteří se chtějí tomuto barbarství postavit. Mlčet o perzekuci náboženských menšin a křesťanů je naprosto špatné. Je to špatné, protože to podryvá kulturu lidských práv, k nimž se Západ tak hlasitě hlásí. Toto provinilé mlčení pochází ze strachu a ze skrytých zájmů.“

Kardinál soudí, že mlčení Západu vyplývá ze skrytých ekonomických zájmů a *gli affari*, „velkého byznysu“. A je fakt, že pro křesťany na Středním východě dohromady nikdo nic nedělá. Ekonomický zájem zřejmě souvisí z obavy urazit Saúdskou Arábii, na níž jsme závislí kvůli ropě. Kardinál má pravdu v tom, že je naprosto pokrytecké, když Západ doma mluví o lidských právech a o práva středovýchodních křesťanů se nestará. Musíme mu být vděční, ale potřebovali bychom více církevních vůdců, jako je on.

Catholic Herald

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Kardinál vyzývá k ochotě hodné mučedníků při obraně manželství

Prominentní kardinál katolické církve vyzval katolíky, aby při obraně manželství a lidského života napodobovali křesťanské mučedníky. Jeho Eminence Raymond Leo kardinál Burke pronesl tuto výzvu při svých přednáškách pro organizace Voice of the Family (Hlas rodiny) a Society for the Protection of Unborn Children (Společnost pro ochranu nenarozených dětí – SPUC) v Chesteru a Southportu v severozápadní Anglii.

V Chesteru kardinál před zaplněným sálem hovořil na téma „Setrvat v Kristově pravdě o svátostném manželství“. Přítomen byl i biskup Mark Davies, katolický biskup z Shrewsbury, stejně jako mnoho kněží, novinářů a rodin, kteří přicestovali z celé Velké Británie. Kardinál Burke řekl: „Dnes například žel zjišťujeme, že musíme mluvit o ‚tradičním‘ manželství, jako by existoval ještě nějaký jiný druh manželství. Existuje jenom jeden druh manželství, které nám Bůh dal od stvoření a které Kristus vykoupil svým utrpením a smrtí.“

Kardinál prohlásil, že věřící musí být připraveni trpět, jako trpěli křesťané v průběhu staletí kvůli obraně posvátnosti manželství.

Mnoho lidí, kteří se účastnili přednášky, žádali kardinála Burkea o podpis výtisku knihy *Remaining in the Truth of Christ: Marriage and Communion in the Catholic Church* (Setrvat v Kristově pravdě: Manželství a svaté přijímání v katolické církvi), která se zabývá katolickým učením o manželství a svátostech a jejímž je kardinál Burke spoluautorem. Kniha bude k dispozici také v českém překladu, vyjde v červnu 2015 v Kartuziánském nakladatelství.

Text přednášky pronesené v Chesteru otiskneme na pokračování v *RC Monitoru*. V tomto čísle najdete na stranách 8 až 10 její první část.

Voice of the Family, RC

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Dokončení ze str. 1

najít si své místo ve světě, nebýt pasivními, umět číst znamení času a ve správný čas promluvit.“ Jak moc bychom potřebovali i my, věkem už malinko mládeži vzdálení, ačkoli srdcem stále a možná tím více blízko, ta znamení času vidět a umět promluvit – vlastně kdykoli, nemusíme nutně čekat na správný čas. Zdá se, že mluvíme málo...

Líbí se mi, že tvůrci KatRande.org (Martina Brenčíčová a Gudrun Kugler, která projekt vede v sousedním Rakousku už několik let; odtud se rozšířil do Německa, Švýcarska, Maďarska, Chorvatska, Litvy a od června bude také v Rumunsku či Slovinsku) jdou na věc s pokorou: „Naša spoločnosť je čoraz viac pluralitná. Názory a presvedčenia aj na základné otázky života sa čoraz viac rôznia. Presvedčených a praktizujúcich katolíkov už nie je možné nájsť všade. Internet sa stal súčasťou našich životov a tiež dôležitým prostriedkom pri hľadaní partnera. Nie ako posledná voľba – ale ako dobrý doplnok. Božie cesty sú nevyspytatelné.“ Seznamka je anonymní, diskretní, nezavazující a nekupčí s osobními údaji. A je placená. A to je dobrá zpráva. Proč? Proto, že z toho poplatku cca 80 euro za rok jsou tím pádem vyňati takoví lidé, kteří by si s důvěrou a otevřeností protějšku chtěli jen zahrávat. Považují to za výborné opatření.

Můj životní partner zraje ke svatosti (především díky tomu, že vedle sebe má mne, která mu dávám mnoho důvodů k trpělivosti, mírnosti, obětavosti a shovívavosti!) a bylo skvělé, že naše cesty Pán Bůh svedl dohromady. Brzy a rychle. Ale vedle nás jsou dnes mladé slečny a mladí pánové, spějíci ke třiceti letům pozemského života, kterým pomalu začíná každý den jejich života plánovat obava, že toho správného už nepotkají. Tak teď mají šanci. Myslím, že pro naši dobu je KatRande.org správné slovo ve správný čas. A toto není placená reklama!

Zdeňka Rybová

šéfredaktorka RC Monitoru a viceprezidentka Hnutí Pro život ČR

SLOVO KNĚZE

K evropským břehům doplouvá v těchto dnech na tisíce uprchlíků z Afriky a také z Asie. Novodobý exodus vyvolává množství otázek. Především je zde otázka, jaké jsou příčiny a hlavní důvody takové nebývalé vlny emigrace? Neméně důležitá je otázka, jak by měly evropské státy k připlouvajícím uprchlíkům přistupovat?

Jistě jsou mezi nimi lidé různých vyznání a přesvědčení, kterým jde o život ať už z důvodu války, terorismu či hladu; rodiny, které ztratily domov a nemají se kam vrátit. Mohou mezi nimi být i lidé, kteří touží po blahobytném životě, vyšším standardu – tedy ekonomická emigrace. Konečně mohou mezi nimi být i tací, kteří prchají jen zdánlivě, ale ve skutečnosti přijíždějí bojovat a Evropu dobývat. Nic nového pod sluncem.

Co ale s tím? Jistě platí mravní principy: topící se zachraňovat, zraněné ošetřovat, nahé odívat a hladové sytit. O tom není diskuze. Ale když se tyto základní lidské potřeby zajistí – poněchť uprchlíky v Evropě, či nikoli?

Na to se názory dosti různí. Mezi krajnostmi – nepřijmout trvale nikoho, což je nemilosrdné, a přijmout všechny bez rozlišování, což je dle mého nerozumné – se nachází škála mezipostojů. Jaké však zvolit rozlišující kritérium?

Myslím, že se právem máme obávat islámu. Hlavně proto, že toto náboženství odporuje přirozenému právu na svobodu myšlení, svědomí a přesvědčení (opuštění islámu může být potrestáno smrtí) a upírá nemuslimům a ženám stejná práva, jako mají muslimští muži. Jako „vstupenku“ pro dlouhodobý pobyt v Evropě bych tedy od každého mimo jiné žádal písemné přijetí Všeobecné deklarace lidských práv, potvrzení stejné lidské důstojnosti všech lidí a odmítnutí zločinů, kterých se během svého života dopustil Mohamed.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

NAVRÁTIT VÁŽNOST MANŽELSTVÍ A RODINĚ

Z katechezí papeže Františka na generálních audiencích

V posledních katechezích se papež František zabýval ústředním aspektem tématu rodiny, totiž velkým darem, kterým Bůh obdaril lidstvo, když stvořil muže a ženu a ustanovil svátost manželství.

Začneme krátkým komentářem prvního textu o stvoření z knihy Geneze. Čteme zde, že Bůh po stvoření světa a všech živých bytostí učinil mistrovské dílo, totiž lidskou bytost, kterou stvořil ke svému obrazu: „stvořil člověka jako obraz Boží, stvořil je jako muže a ženu“ (Gn 1,27), jak říká kniha Geneze. A jak všichni víme, tato pohlavní různost se vyskytuje v mnoha formách života v dlouhé řadě živých bytostí. Avšak pouze v muži a ženě s sebou nese Boží obraz a podobu. Biblický text to ve dvou verších opakuje třikrát (Gn 1,26–27): muž a žena jsou obrazem a podobou Boha. To znamená, že nejenom muž sám o sobě je Božím obrazem a nejenom žena sama o sobě je Božím obrazem, ale také muž a žena jako pár jsou obrazem Božím. Různost muže a ženy není výrazem protikladu anebo poddanosti, nýbrž sdílení a plození vždycky k Božímu obrazu a Boží podobě.

Učí nás tomu zkušenost. K důkladnému poznání a harmonickému růstu potřebuje člověk vzájemnost muže a ženy. Když se jí nedostává, má to důsledky. Jsme učiněni ke vzájemnému naslouchání a vzájemné pomoci. Lze říci, že bez vzájemného obohacení v tomto vztahu – v myšlení i jednání, v citění, v práci a také ve víře – nemůže nikdo dostatečně chápat, co znamená být mužem a ženou.

Zhoubnost genderové teorie

Moderní a soudobá kultura otevřela nové prostory, nové svobody a nové hloubky obohacující chápání této různosti. Zavedla však také mnoho pochybností a spoustu skepse. Například se ptám, zda takzvaná genderová teorie není také výrazem frustrace a rezignace, která hodlá smazat pohlavní různost, protože se s ní již nedovede konfrontovat. A hrozí nám, že uděláme krok zpět. Odstranění této

různosti je totiž problém, nikoli řešení. Řešit vztahové problémy je zapotřebí tím, že muž a žena spolu budou více mluvit, více si naslouchat, více se znát a více se mít rádi. Musejí se k sobě chovat uctivě a spolupracovat přátelsky. Na těchto lidských základech podporovaných Boží milostí lze stavět celoživotní manželskou a rodinnou jednotu. Manželský a rodin-

Lucas Cranach starší: Adam a Eva, detail (1526)
Foto: Wikimedia Commons

Bůh svěřil zemi smlouvě mezi mužem a ženou. Její nezdar vysouší svět citů a zatemňuje nebeskou naději.

ný svazek je vážná věc, a to pro všechny, nikoli jenom pro věřící. Chtěl bych vybídnout intelektuály, aby toto téma nepomíjeli, jako by snad bylo druhotné vzhledem ke snaze o svobodnější a spravedlivější společnost.

Bůh svěřil zemi smlouvě mezi mužem a ženou. Její nezdar vysouší svět citů a zatemňuje nebeskou naději. Znepokojivé signály už se vyskytují, podívejme se

na ně. Chtěl bych mimo mnoha jiných poukázat na dva body, které by nás podle mého mínění měly naléhavěji zavazovat.

Ženský génius

První. Nepochybně musíme učinit mnohem více pro ženu, pokud chceme vzájemnost mezi muži a ženami posílit. Je totiž nezbytné, aby bylo nejen více nasloucháno ženě, ale aby také její hlas měl skutečnou váhu, uznanou vážnost ve společnosti a v Církvi. Způsob, jakým uvažoval o ženě Ježíš, a řekněme, že i samo evangelium, v méně příznivějším kontextu, než je ten dnešní, protože v oněch dobách byla žena spíše na druhém místě, že tedy Ježíš o ženě uvažoval způsobem, který skýtá silné světlo a osvětluje cestu, která vede dál a z níž jsme ušli jenom kousek. Ještě jsme nepochopili do hloubky, co nám může přinést ženský génius a co může dát žena společnosti a nám. Dovede totiž vidět věci jinak, takže doplňuje mužské myšlení. Je to cesta, kterou je třeba se ubírat tvořivěji a odvážněji.

Krise smlouvy mezi mužem a ženou

Druhá úvaha se týká tématu muže a ženy stvořených k Božímu obrazu. Kladu si otázku, zda krize kolektivní důvěry v Boha, která nám způsobuje mnoho škody, infikuje nevírou a cynismem, nesusívisí také s krizí smlouvy mezi mužem a ženou. Biblické podání nám totiž velkou symbolickou freskou pozemského ráje a prvotního hříchu říká, že právě společenství s Bohem se odráží ve společenství lidského páru a ztráta důvěry v nebeského Otce plodí rozdělení a konflikt mezi mužem a ženou.

Odtud plyne obrovská odpovědnost Církve, všech věřících a především vě-

řících rodin při znovu objevování krásy stvořitelského plánu, který vpisuje Boží obraz také do smlouvy mezi mužem a ženou. Země se plní harmonií a důvěrou, když je smlouva muže a ženy prožívána dobře. Pokud ji muž a žena společně hledají mezi sebou a s Bohem, nepochybně ji naleznou. Ježíš nás výslovně povzbuzuje k vydávání svědectví o této krásě, kterou je Boží obraz.

„Není dobré, že člověk je sám“

V druhé kapitole knihy Geneze čteme, že Pán po stvoření nebe a země „utvořil člověka, prach ze země, a vdechl do jeho chřípí dech života; tak se stal člověk živou bytostí“ (Gn 2,7). Je to vrchol stvoření, ale něco chybí. Bůh pak usadil člověka v krásné zahradě, aby ji obdělával a chránil (srov. Gn 2,15).

Duch svatý, který celou Bibli inspirovuje, předkládá zprvu obraz samotného člověka, kterému něco chybí: je bez ženy. A naznačuje záměr či dojem Boha, který vidí a pozoruje samotného Adama v zahradě Eden: je svobodný, je pánem... ale je sám. A vidí, že to „není dobré“. Je to nedostatek společenství, chybí mu společenství, postrádá plnost. „Není dobré, že člověk je sám“ – praví Bůh – a dodává: „Udělám mu pomoc, která by byla jeho protějškem“ (Gn 2,18).

„Kost z mých kostí a tělo z mého těla“

Bůh tedy přivádí k člověku všechna zvířata. Člověk dává každému z nich jeho jméno. Je to obraz vlády člověka nad stvořením. V žádném živém tvorů však nenachází sobě podobný protějšek. Člověk zůstává nadále sám. Když Bůh konečně představi ženu, muž s radostí rozpoznává, že toto a pouze toto stvoření je jeho součástí: „kost z mých kostí a tělo z mého těla“ (Gn 2,23). Konečně je tu odlesk, vzájemnost. Když chce někdo například pomoci druhému, musí jej mít před sebou. Pokud chce někdo pomoci a nemá komu, schází vzájemnost. Člověku k dosažení plnosti něco scházelo, chyběla vzájemnost. Žena není „replikou“ člověka, pochází přímo ze stvořitelského činu Boha. Obraz „žebra“ není ani v nejmenším výrazem podřadnosti či podřízenosti, nýbrž stejné podstaty

Lucas Cranach starší: Ráj (1530). Foto: Wikimedia Commons

a komplementarity muže a ženy, kteří se touto vzájemností vyznačují. A skutečnost, že v tomto podobenství Bůh vytváří ženu, zatímco člověk spí, zdůrazňuje právě to, že ona v žádném případě není výtvorem člověka, nýbrž Boha. A naznačuje něco dalšího: aby muž našel ženu – a řekneme lásku v ženě – musí nejprve snít a potom ji najde.

**Muž je zcela pro ženu
a žena je zcela pro muže.
Péčovat o tuto smlouvu
mezi mužem a ženou je
dnes zásadním posláním.**

Hřích plodí nedůvěru a rozdělení

Důvěra Boha v muže a ženu, jimž svěříl zemi, je velkorysá, přímá a plná. Důvěruje jim. Zlý však do jejich mysli vkládá podezření, nevíru a nedůvěru. A pak dochází k neposlušnosti vzhledem k příkázání, které je chránilo. Upadnou do blouznění všemohoucnosti, které kontaminuje všechno a ničí harmonii. Také jej v sobě často všichni zakoušíme.

Hřích plodí nedůvěru a rozdělení mezi mužem a ženou. Jejich vztah je ohrožován tisícerými formami znetvoření a poroby, lstivých svodů a ponižující

zvěle, včetně těch nejvíce dramatických a násilných. Dějiny jsou tím poznamenány. Pomysleme například na negativní excesy patriarchálních kultur. Pomysleme na četné formy mužského šovinismu, který považuje ženu za druhořadou. Pomysleme na zpředmětnění a komercializaci ženského těla v nynější mediální kultuře. Pomysleme však také na nynější epidemii nedůvěry, skepticismu, ba nevraživosti, která se v naší kultuře šíří zejména u žen pochopitelnou podezřívavostí vůči smlouvě mezi mužem a ženou, smlouvě, která má zároveň tříbit důvěrnost společenství a střežit důstojnost různosti.

Péčovat o smlouvu mezi mužem a ženou

Nebudeme-li nacházet vzlet sympatií k této smlouvě schopný poskytnout ochranu novým generacím před nedůvěrou a lhostejností, budou na svět přicházet potomci, kteří budou stále méně zakořeněni v této smlouvě již od mateřského lůna. Sociální devalvace stále a plodné smlouvy mezi mužem a ženou je jisté pro všechny ztrátou. Musíme navrátit vážnost manželství a rodině! Bible říká krásně: muž nachází ženu, setkávají se a muž musí něco opustit, aby ji plně našel. A proto opustí muž svého otce i svou matku, aby šel k ní. To je krás-

né! Znamená to začátek cesty. Muž je zcela pro ženu a žena je zcela pro muže.

Pečovat o tuto smlouvu mezi mužem a ženou, i když hřeší a jsou raněni, zmateni, poníženi, malomyslní a nejistí, je tedy v dnešní situaci pro nás věřící náročným a zaniceným povoláním. Sa-

motné biblické podání o stvoření a hříchu nám ve svém závěru podává jeden krásný obraz: „Hospodin Bůh udělal člověku a jeho ženě kožené sukně a oblékl je do nich“ (Gn 3,21). Tento pohled plný něhy na onen hříšný pár nás zanechává s otevřenými ústy. Bůh je vůči muži

a ženě něžný. Je to obraz otcovské péče o lidský pár. Samotný Bůh o svoje mistrovské dílo pečuje a chrání je.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitulky redakce)*

PEKLO NA MOŘI

Máme otevřít dokořán hranice jižní Evropy?

Itálie v posledních letech uvykla zprávám o přílivu nových a nových vln emigrantů z jižních břehů Středoziemního moře. Za poslední rok se tímto způsobem dopravilo přes Sicílii do Evropy 250 tisíc lidí. To už vydá na středně velké město. Odbývá se to potichu, bez velké publicity. V minulém roce se totiž italská pohraničníci řídili programem Mare Nostrum, vypracovaným jako odpověď na zděšení, které nastalo poté, co se v září 2013 potopilo plavidlo s 366 emigranty na palubě. Tehdy se papež František vydal na hraniční ostrov Lampedusa a apeloval k otevřenosti vůči emigrantům.

Hlavním cílem Mare Nostrum nebyla ani tak ochrana hranic, jako pomoc ztroskotancům. Italové to nicméně se vstřícností trochu přehnali. Aby si usnadnili práci, vydávaly se lodě italské pohraniční strážě až na hranici libyjských teritoriálních vod a už tam nakládaly migranty na palubu. V praxi šlo vlastně o bezplatné mořské taxi pro emigranty. Do Evropy se tak loni dopravilo čtvrt milionu lidí. Mezi Libyí a Itálií se vytvořil poměrně bezpečný koridor pro přepravu osob. Všechno se odehrávalo bez zbytečného halasu. O emigrantech je totiž slyšet až ve chvíli, kdy se lodi potápějí a lidé tonou.

Nechala se nicméně slyšet Evropa, pro kterou je takový příliv emigrantů nadměrný. A ozvala se také Itálie s požadavkem ani ne tak zadržet příliv přistěhovalců, jako rozložit mnohamilionové náklady (108 miliónů euro ročně) na jejich příjem na celou Evropskou unii. Všechno ovšem skončilo jinak – uzavře-

Foto: Wikimedia Commons

Problém je opravdu vážný. Nemůžeme nečinně přihlížet utrpení emigrantů, ale nejsme s to zvládnout jejich neomezený příliv.

ním hranic. Byl zaveden program Triton, který poskytování pomoci trosečnickům sice nezakazuje, ale zaměřuje se v první řadě na ochranu hranic. O vyplouvání emigrantům naproti až k Libyi už nebylo řeči. Emigranti však od afrických břehů vyplouvat nepřestali. Důsledky jsou tragické. Jen v tomto roce zahynulo v moři 1600 lidí. Zpravidla za strašlivých okolností. Zamčení v podpalubí šli ke dnu bez jakékoli šance na záchranu. Včetně

žen a malých dětí. Skutečné peklo. Naposled 19. dubna takto zahynulo přes 700 lidí. Znovu byli všichni otřesení. Papež apeloval, evropská grémia se sešla... Ale nikdo neví, co dělat. Papež veřejně vybízí k otevřenosti vůči emigrantům. Vatikán mluví o vytvoření humanitárních koridorů. V praxi by to však znamenalo otevřít dokořán jižní hranice Evropy. V soukromých rozhovorech je papež umírněnější. „Uvědomuje si, jak složitá je to situace a že nemá snadné řešení,“ řekl po audienci u Františka vrchní římský rabín Riccardo Di Segni, který během setkání se Svatým otcem mluvil také o této problematice.

Problém je opravdu vážný. Evropa potýkající se s krizí nemůže přikývnout k neomezenému přílivu emigrantů. A navíc v Libyi se válčí. Islamisté tam vybíjejí křesťany a vyhrožují Římu. K cestě do Evropy se rozhodují také extremisti. 12. dubna muslimští uprchlíci vyhodili přes palubu 12 křesťanů pouze proto, že byli křesťany a modlili se k Ježíšovi, což je pro muslima rouhačství. Tady se modlíme pouze k Alláhovi – uslyšeli.

I to je pravda o emigraci, jeden z elementů této obtížné a složité situace. Jsem rád, že ji tak vnímá i papež. A jsem vděčný vrchnímu rabínovi Říma, že nám o tom pověděl.

Krzysztof Bronk

*Krzysztof Bronk,
redaktor a publicista*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Biskup Ioan Bălan

Posledním z rumunských řeckokatolických hierarchů, kteří se stali obětmi komunistické zvlů, je biskup diecéze Lugoj Ioan Bălan. Proces jeho beatifikace nyní probíhá.

Ioan Bălan se narodil 11. února 1880 v obci Teiuș, oblast Alba, jako desáté dítě z dvanácti v selské rodině. Jeho rodiče se hlásili k řeckokatolické víře a také k ní vedli své děti. Obecnou školu vychodil v rodišti, gymnázium absolvoval ve městě Blaj. Po maturitě se rozhodl pro kněžství. Teologii studoval v Budapešti, na kněze byl vysvěcen 24. června 1903 a následně pokračoval ve studiu bohosloví ve Vídni. Poté odjel v roce 1909 do Bukurešti, kde se stal farářem a děkanem. Byl znám jako vyhledávaný zpovědník. V roce 1919 se vrátil do Blaje, kde se stal kanovníkem a od roku 1921 rektorem teologické akademie.

Teolog a lingvista

Ioan Bălan patřil k předním teologům a vzdělavcům řeckokatolické církve v Rumunsku a byl znalcem klasických jazyků – latiny, řečtiny a hebrejštiny, ovládal také němčinu, italštinu, francouzštinu. Věnoval se studiu orientálního kanonického práva a pracoval jako člen výboru pro vypracování Kodexu kanonického práva. Rovněž se zabýval lingvistickými otázkami a formou liturgických knih. Zásadní roli sehrál při překladu Písma svatého – Nového zákona do rumunského jazyka. Ten byl vydán v roce 1924 v Oradei. Překlad doprovodil vysvětlujícími poznámkami, precizním členěním knih, kapitol a veršů, odkazy i rejstříkem. Pracoval rovněž na překladu Starého zákona, avšak tento překlad zůstal nedokončen.

Biskup Banátu

29. srpna 1936 byl Ioan Bălan jmenován biskupem diecéze Lugoj, v historickém regionu Banátu na severozápadě Rumunska, a stal se tak nástupcem Alexandra Nicolesca, nově ustanoveného

arcibiskupem diecéze Făgăraș. Konsekrován byl 18. října 1936 v katedrále v Lugoji arcibiskupem Alexandrem Nicolescem. Spolusvětiteli byli Iuliu Hosu, biskup diecéze Gherla, a Alexandru Rusu, biskup z Maramureș. Biskup Bălan

Biskup Ioan Bălan. Foto: <http://ro.wikipedia.org>

byl znám svou velkorysostí a laskavostí. Během druhé světové války a maďarské okupace severního Rumunska, kdy byly tisíce řeckokatolických věřících i stovky duchovních vyhnány ze svých domovů, se diecéze Lugoj stala domovem těchto uprchlíků a biskup Bălan se snažil poskytovat jim podporu.

Jedenáct let v internaci a vězení

Po komunistickém převzetí moci v Rumunsku se stal biskup Bălan stejně jako další hodnostáři řeckokatolické církve terčem útoku nové státní moci. Protože odmítl přestoupit k pravoslaví a ode-

vzdat biskupství a katedrály do rukou pravoslavných, byl 29. října 1948 zatčen v kapli ve své rezidenci tajnou policií. Požádal věřící, kteří jej chtěli bránit, aby se rozešli. Nejprve byl internován v bývalém pravoslavném klášteře v Dragoslavele, následně v monastýru v Căldărușani, kde byly mnohem horší podmínky. Po odmítnutí přestupu na pravoslaví a spolupráce s komunistickým režimem byl v květnu 1950 převezen s dalšími biskupy do vězení v Sighetu. Po smrti biskupa Frențiu v roce 1953 zůstal nejstarším z řeckokatolických biskupů.

V roce 1955 byl propuštěn ze sighetského vězení, krátce se mohl zotavit v nemocnici v Bukurešti a následně byl s biskupy Iuliem Hossem a Alexandrem Rusem převezen do kláštera Curtea de Argeș. Zde vypracovali v dubnu 1956 prohlášení, v němž žádali obnovení existence řeckokatolické církve v zemi, a následně je zaslali rumunské vládě. Odpovědí na tento krok bylo rozdělení biskupů a jejich další perzekuce. Biskup Bălan byl internován, a to v klášteře Samurcășești a v bývalém ženském klášteře Ciorogârla poblíž Bukurešti, kde měl příkázaný pobyt a nesměl opouštět toto místo. Byl zadržován v izolaci až do doby, než vážně onemocněl a byl převezen do nemocnice v Bukurešti. V důsledku těžké nemoci zemřel 4. srpna 1959 v bukureštské nemocnici a byl pohřben na katolickém hřbitově Bellu v Bukurešti.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

SETRVAT V KRISTOVĚ PRAVDĚ O SVÁTOSTNÉM MANŽELSTVÍ

Přednáška kardinála Burkea pro organizaci Voice of the Family v Chesteru

V současnosti snad neexistuje v Církvi spornější otázka než otázka pravdy o manželství, říká kardinál Burke ve své přednášce pronesené letos v březnu v Chesteru, v níž shrnuje, co Církve o manželství a rodině učí a jak je má podporovat a chránit.

Úvod

Je mi velkou ctí a potěšením hovořit s vámi o svátostném manželství. Zvláště jsem poctěn přítomností biskupa Marka Daviese z diecéze Shrewsbury, který mě do diecéze vřele přijal a jehož velmi obdivuji. Jsem hluboce vděčný panu Johnu Smeatonovi ze Společnosti na ochranu nenarozených dětí a Hlasu rodiny, který mě pozval, abych se vyjádřil k naléhavým otázkám týkajícím se manželství a současné rodiny, zvláště ve světle právě probíhající biskupské synody.

Již dlouhou dobu obdivuji apoštolát Společnosti na ochranu nenarozených dětí a v posledních letech jsem se mohl osobně seznámit s ředitelem této společnosti panem Johnem Smeatonem. Nedávno, právě během říjnového zasedání biskupské synody, jsem se seznámil s prací Hlasu rodiny, což je svazek 23 organizací z Hnutí pro život a Pro rodinu pod vedením Společnosti pro ochranu nenarozených dětí. Velice si vážím pana Johna Smeatona a jeho spolupracovníků, kteří neúnavně pracovali, aby pravdivě informovali o práci na zasedání v roce 2014. Jasně se přitom projevil jejich schopnosti a také hluboká láska ke Kristu a jeho mystickému tělu, Církvi.

Děkuji Společnosti na ochranu nenarozených dětí a Hlasu rodiny za jejich tak důležitou službu Církvi a společnosti v této tak náročné době. Slibuji, že se budu nadále denně modlit za Boží požehnání pro vaši kritickou práci pro dobro všech věřících a zvláště těch nejpotřebnějších a bezbranných. V kultuře, která je tak hluboce zmatená v základní pravdě o manželství a rodině, chválím

vaše úsilí vyzdvihoval pravdu o manželství v celé jeho kráse a dobrotě. Upřímně doufám, že má přítomnost a má slova budou inspirací a posilou pro vaše poslání chránit a podporovat integritu manželství a rodiny jako kolébky lidského života a první školy jeho růstu a vývoje.

Ve své přednášce se budu nejprve věnovat současné diskuzi o základní pravdě o manželství v Církvi a poukážu na důležitost studia knihy *Remaining in the Truth of Christ: Marriage and Communion in the Catholic Church (Setrvat v Kristově pravdě: Manželství a svaté přijímání v katolické církvi)*, kterou měli k dispozici biskupové na synodě. Potom se budu věnovat stavu sekulární kultury, v níž je Církve povolána, aby konala své poslání ve prospěch rodiny. Za třetí budu hovořit o základní podobě poslání Církve,

nové evangelizaci a důležité roli rodiny v tomto poslání. Za čtvrté se zaměřím na základní část encykliky *Evangelium Vitae* v nové evangelizaci, zejména co se týče integrity manželského aktu. Na závěr poukážu na vztah mezi přirozeným morálním zákonem a učením Církve o lidském životě a lidské sexualitě.

Současná diskuze o základní pravdě o manželství

V současnosti snad neexistuje v Církvi spornější otázka než otázka pravdy o manželství.

Ve světě, kde je integrita manželství po desetiletí napadána, hlásá Církve věrně Boží plán pro muže a ženu ve věrném, nerozlučitelném a prokreativním svazku manželství. V současné době, určitě pod tlakem zcela sekularizované kultury, pronikly do Církve ve vzrůstající míře zmatenost, a dokonce omyl, jež by mohly oslabit, ne-li vážně ohrozit svědectví Církve, a to ke škodě celé společnosti.

Svět začal jasně vnímat tuto zmatenost a pomýlení během nedávného zasedání třetí mimořádné synody biskupů. Shromáždění, které se mělo věnovat diskuzi na téma „Pastorační výzvy rodiny v kontextu evangelizace“, místo toho řešilo – zmateně a někdy mylně – praktiky, které jsou v rozporu s neměnným učením a praxí Církve ohledně svátosti manželství. Mám na mysli praktiky, jež by umožnily přijímání svátosti těm, kdo žijí v cizoložství, a jež by – jistým způsobem – tolerovaly manželské spolužití mimo svátost manželství a sexuální vztahy mezi osobami stejného pohlaví. Zpráva, jež byla vydána během jednání,

Lavinia Fontana: Svátá rodina se světcí (1578)
Foto: Wikimedia Commons

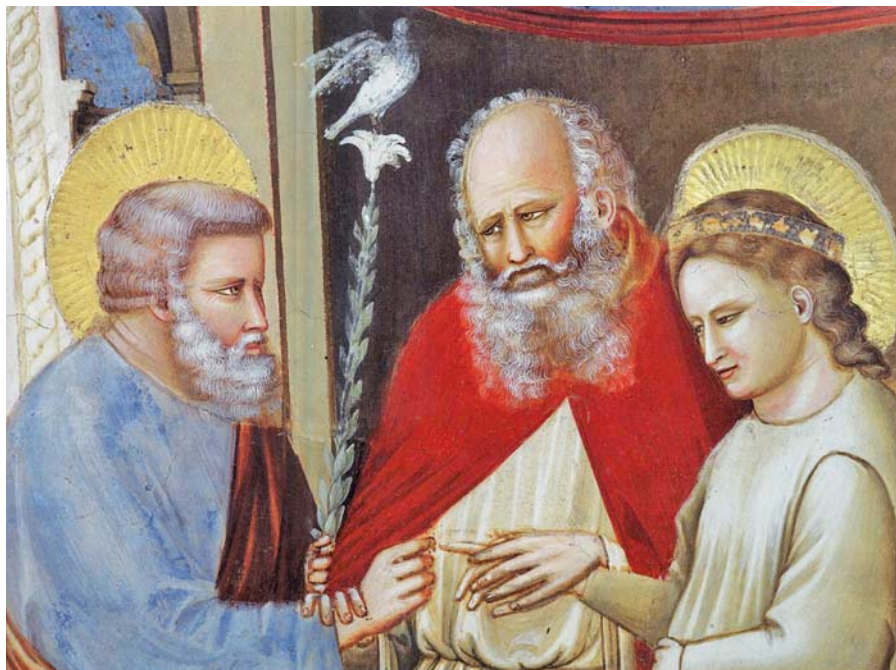

zcela jasně ukázala závažnost situace. Zpráva sama, v níž nebyla prakticky žádná zmínka o magisteriu Církve, byla prohlášením, jakýmsi podnětem pro nový přístup k základním otázkám o lidské sexualitě v Církvi.

Toto zmatení a omyl se poprvé objevilo v přednášce kardinála Waltera Kaspera během mimořádné konzistoře 20. a 21. února 2014. Ústředním bodem této mimořádné konzistoře byla dlouhá přednáška o manželství a rodině od kardinála Kaspera a po ní následovala vášnivá diskuze všech přítomných kardinálů. Tato přednáška vyšla záhy v mnoha jazycích a stala se středem rozsáhlé diskuze, zejména v sekulárních médiích.¹ Přednáška kardinála Kaspera vyvolala spoustu závažných otázek o tom, co Církev vždy praktikovala a učila o nerozlučitelnosti manželství, a zakládala se na výkladu církevních otců a na praxi východních ortodoxních církví. Podnítila diskusi, která už začala během mimořádné konzistoře.

Po mimořádné konzistoři se mnozí kardinálové včetně mne rozhodli adekvátně a erudovaně reagovat na stanoviska, která kardinál Kasper zaujal. K této studii přispělo pět kardinálů. Požádali jsme také o pomoc arcibiskupa Cyrila Vasilu SJ, jenž je odborníkem na praxi východních ortodoxních církví, otce P. Mankowského SJ, odborníka na Písmo svaté, a profesora J. M. Rista, odborníka na učení církevních otců. S prosbou o redakci knihy jsme se obrátili na otce R. Dodara OSA, prezidenta patristického institutu *Augustinianum* v Římě. Vedle své neúnavné a vysoce kvalifikované práce na vydání tohoto tak důležitého svazku v různých jazycích doplnil otec Dodaro knihu dvěma cennými přílohami – shrnutím polemiky celé knihy a dodatkem „Excerpts from select documents of the Magisterium“ (Výňatky z vybraných dokumentů Magisteria).

Výsledek našeho úsilí lze nalézt v knize *Remaining in the Truth of Christ: Marriage and Communion in the Catholic Church*, která vyšla v angličtině, francouzštině, němčině, italštině a španělštině v takovém termínu, aby ji otcové na synodě mohli prostudovat.² Jak jsem už řekl, otec Dodaro shrnuje na začátku knihy obsah každého z devíti esejů toho-

Giotto di Bondone: Svatba Panny, detail (1304–1306). Foto: Wikimedia Commons

to svazku. Eseje předkládají vyčerpávajícím způsobem Kristovu pravdu o svátosti manželství tak, jak je obsažena v Písmu svatém podle učení a praxe prvotní Církve. Potom se věnují zvláštní praxi východních ortodoxních církví a její spjitosti s naukou a historickým výzvám Kristova učení, jak je zapsáno v evange-

Všichni věřící jsou povoláni chránit a podporovat manželství a rodinu jako kolébku lidského života a první školu jeho růstu a vývoje.

liích. Krása Kristovy pravdy o posvátném manželství je pak doložena teologickou doktrínou Církve a jejím morálním učením. Poslední dva eseje se zabývají tím, jak chránit a podporovat pravdu o svátostném manželství v kanonickém právu.

Čas mi nedovoluje, abych vám ve stručnosti představil bohatství obsahu těchto devíti esejů. Doporučuji vám, abyste si tuto knihu přečetli. Je vědecky spolehlivá a vynaložili jsme veškeré úsilí, aby příspěvky byly srozumitelné všem katolíkům a lidem dobré vůle. Kniha se

těší oblibě u širokého okruhu čtenářů v různých jazycích, v nichž už byla vydána. Právě se připravují překlady do srštiny, maďarštiny, polštiny, portugalsštiny a slovenštiny. Kniha je opravdu referenčním bodem pro nejzávažnější otázky diskuze během současných zasedání biskupské synody.

Sekulární kultura a poslání Církve v naší době

Dnes se nacházíme v naprosto sekularizované společnosti. Svatý otec Jan Pavel II. nám ve svém učení o poslání laiků ve světě připomínal, že mnozí, dokonce i v zemích, které byly kdysi křesťanské, žijí tak, jako by neměli žádný vztah k Bohu a jeho plánu pro nás a pro náš svět. Současnou situaci Církve ve světě popsal těmito slovy:

„Celé země a národy, v nichž dříve vzkvétalo náboženství a křesťanský život a jež dokázaly vytvořit živá společenství víry, procházejí dnes těžkými zkouškami a často se od základu mění vlivem stále se šířícího indiferentismu, sekularismu a ateismu. Týká se to především národů tzv. ‚prvního světa‘, v nichž ekonomická prosperita a touha po konzumu – i když současně doprovázené otřesnou chudobou a nouzí – podněcují a hlasitě vyzývají k životu ‚jako by nebylo Boha‘. Ná-

boženská lhostejnost a téměř neexistující náboženská praxe i tváří v tvář těžkým problémům lidské existence – nebudí méně starostí a nejsou méně rozkladné než vyložený ateismus.³

Dále Svatý otec poznamenal, že pro nápravu situace „je jistě nezbytně nutné obnovovat všude křesťanskou podstatu lidské společnosti.“⁴

Vzápětí dodal, že má-li se této nápravě docílit, musí se Církev sama znovu evangelizovat. Pochopit radikální sekularizaci naší kultury znamená také pochopit, do jaké míry tato sekularizace pronikla do života Církve. Řečeno slovy Svatého otce Jana Pavla II. „to však bude možné jen tehdy, jestli se obnoví křesťanská podstata církevních obcí, které v těchto zemích a národech žijí.“⁵

V podobném duchu papež Benedikt XVI. ve svém vánočním projevu k římské kurii v roce 2010, v němž uvažoval o vážném zlu, jež ničí nás jako jedince i jako společnost a jež vytvořilo kulturu poznamenanou především násilím a smrtí, popsal relativismus v současné morální teologii, nazývaný proporcionalismus nebo konsekvencialismus, jež vyvolal hluboké zmatení a naprosté pomýlení v nejzákladnějších pravdách mravního zákona.⁶ To vedlo k situaci, ve které – slovy Benedikta XVI. – „morálka byla nahrazena kalkulem konsekvencí, a tím samým přestává existovat.“⁷ Má-li být obnoven nezastupitelný morální řád, jež je cestou naší svobody a štěstí, musíme jasně a vytrvale ukazovat na omyly morálního relativismu, proporcionalismu a konsekvencialismu, které pronikají do naší kultury a také, jak upozornil papež Benedikt XVI., do Církve.

Abychom mohli čelit této ideologii, nabádá papež Benedikt XVI. nově studovat učení papeže Jana Pavla II. v jeho encyklice *Veritas Splendor*, „O základech morálního učení Církve“. V této encyklice papež Jan Pavel II., slovy papeže Benedikta XVI., „poukazuje na velkou tradici křesťanského etosu, a proto by měla i nadále sloužit jako základ při výchově svědomí.“⁸ Když připomíná katolíkům nutnost formovat své svědomí v souladu s morálním učením Církve, připomíná také „naši odpovědnost za to, aby tato kritéria [základní a trvalý základ morálního

jednání] mohli lidé dnes opět slyšet a pochopit jako cestu pravé humanity, v kontextu naší prvořadě starosti o lidstvo.“⁹

Nová evangelizace jako forma poslání Církve

Křesťanský život, je-li prožíván čestně, se nutně dostává do rozporu s kulturou. Jak nám papež Jan Pavel II. často připomínal, křesťané jsou dnes povoláni kulturu nově evangelizovat. Tuto situaci je možno popsat takto: Evangelium bylo hlášáno a hluboce zakořenilo v křesťanských zemích, ale pak bylo zapomenuto. Toto zapomnění vede k nepřátelské reakci, když se pravda evangelia znovu hlásá. Víra už

Pochopit radikální sekularizaci naší kultury znamená také pochopit, do jaké míry tato sekularizace pronikla do života Církve.

nemá hluboké kořeny v životě dalších generací. Je tedy potřeba nově evangelizovat společnost a kulturu, kterou už vskutku není možno považovat za křesťanskou. Křesťanská víra a její praktikování musí být předáváno nově, jakoby poprvé, tak jak tomu bylo v prvních stoletích křesťanství a v době evangelizace našich národů. Křesťanský charakter kultury už není daností, i když to tak po staletí mohlo být.

Musíme dnes s větším nadšením a energií odpovědět na příkaz našeho Pána při jeho nanebevstoupení: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy“ (Mt 28,19). Předtím než papež Jan Pavel II. vyzval k prožívání víry v naší době, připomněl nám naléhavost Kristo-

va příkazu adresovaného prvním učedníkům a stejně i misionářům po staletí křesťanství a dnes nám. Prohlásil: „Ježíšův příkaz: ‚Jděte... a kažte evangelium‘ si zachovává svůj význam a neodkladnou naléhavost. Současná situace nejen ve světě, ale i v mnohých částech Církve výslovně vyžaduje, aby se Kristovu slovu naslouchalo ochotně a s otevřenějším srdcem. Každý účastník je vyzýván osobně, takže se nikdo nemůže vyhnout osobní odpovědi: ‚Běda mně, kdybych nekázal evangelium!‘ (1 Kor 9,16).“¹⁰

Poslušnost, která je základem a podstatou nové evangelizace, je ctnost, již lze jen obtížně získat v kultuře, která vyvyšuje individualismus a zpochybňuje veškerou autoritu kromě sebe. Přesto je pro hlásání a žití evangelia v naší době nepostradatelná.

Bereme si příklad z prvních učedníků, z prvních misionářů v našich rodných zemích a ze zástupu svatých spoluprátrů, kteří se zcela odevzdávali Kristu po mnoha staletích křesťanství a přitom se spoléhali na pomoc a vedení Ducha Svatého, aby se zřekli vzpoury proti Boží vůli a posílili se v jejím konání. Majíce na paměti tuto velkou výzvu žít křesťanství dnes, čerpáme spolu s nimi odvalu ze slibu, jímž náš Pán ukončil svůj misionářský příkaz: „Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20)

Raymond Leo kardinál Burke
<http://voiceofthefamily.info>
Přeložila Krista Blažková
Pokračování příště

Raymond Leo kardinál Burke (*1948), americký katolický duchovní a církevní právník, patron Maltézského řádu

¹ Srov. KASPER, Walter: *Evangelium o rodině*: úvodní projev k připravované synodě o rodině. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014.

² Český překlad vyjde v červnu 2015 v Kartuziánském nakladatelství pod názvem *Setrvat v Kristově pravdě*.

³ *Christifideles laici* 34. O povolání a poslání laiků v církvi a ve světě: posynodní apoštolský list Jana Pavla II. z 30. prosince 1988. Praha: Zvon, 1996.

⁴ Tamtéž. / ⁵ Tamtéž.

⁶ Srov. *Veritatis splendor*, encyklika Jana Pavla II. o základech morálního učení církve z 6. srpna 1993. Praha: Zvon, 1994.

⁷ Předvánoční promluva Benedikta XVI. k členům Římské kurie, 22. prosince 2010: <http://radiovaticana.cz/clanek.php4?id=13852>.

⁸ Tamtéž. / ⁹ Tamtéž. / ¹⁰ *Christifideles laici* 33.

POUŤ KE SVATÉ ZDISLAVĚ ZA RODINY

List provinciála České dominikánské provincie k výročí kanonizace Zdislavy z Lemberka

Před dvaceti lety, 21. května 1995, prohlásil papež Jan Pavel II. v Olomouci paní Zdislavu z Lemberka za svatou. Církev v naší zemi dostala v této světici velký nezasloužený dar. V době kanonizace jsme nemohli tušit, jak bude vypadat situace rodin po dvou desetiletích. O to víc vyniká, jak Bůh ve své dobrotivé prozřetelnosti stále vstupuje do lidských dějin, aby z nich činil dějiny spásy. Nabízí nám pomoc, abychom na cestě k němu v každé době nacházeli oporu. Svatá Zdislava je takovou oporou pro naši dobu.

Situace rodiny se výrazně zhoršuje, což je více než zřejmé. Je zpochybňována podstata manželství, lidským bytostem je upíráno právo na život, rozšiřují se různé pomýlené názory v oblasti etiky. Také uvnitř rodin vyvstává mnoho těžkostí, které nahloďávají manželskou věrnost, rodinnou soudržnost i výchovu dětí.

Na druhou stranu si mnoho jednotlivců a skupin uvědomuje závažnost situace a nezastupitelnou roli rodiny. Vznikají různé aktivity a iniciativy, které se o práva rodin zasazují. Ukazuje se tak, že se z myslí lidí nevytratil přirozený cit pro skutečné hodnoty. I křesťané se mají do aktivit na občanské rovině zapojovat.

Naším jedinečným a nenahraditelným posláním je ukazovat, jaké místo má ro-

Sabina Kratochvílová: Svatá Zdislava
Foto: <http://www.zdislava.cz>

dina v Božím plánu spásy. Úsilí o obnovu rodiny ve společnosti bude účinné, když se nám bude dařit ukázat rodinu jako přirozené místo lidského rozvoje a naplnění a také jako místo autentického křesťanského života. Rodina je znamením křesťanské naděje, neboť je místem, kde Bůh vstupuje do lidských životů. Rodina Církve je zárukou uchování a předávání neporušeného učení evangelia o vztazích člověka k Bohu, jehož nám Ježíš zjevil jako milujícího Otce všech lidí, i o vztazích lidí navzájem, pro které je Ježíš jejich prvním bratrem. Zá-

roveň je Církev Duchem Svatým vedena a pužena hledat odpovědi na nové otázky a složité problémy naší doby.

Paní Zdislava byla oddanou manželkou Havla z Lemberka a matkou čtyř dětí. S láskou se starala o potřeby vlastní rodiny a byla pozorná k potřebám svých blízkých, zvláště nemocných a slabých. Svatá Zdislava není postavou dávné minulosti. Osobnost svaté Zdislavy nepřestává přitahovat věřící, kteří u ní hledají přímluvu, stejně jako nevěřící, kteří v ní vidí výjimečnou ženu. Poutní chrám v Jablonném v Podještědí, kde se uchovávají její ostatky a kde také za svého života působila, je místem, kde se s ní i dnes můžeme duchovním způsobem skutečně setkat.

Zvu proto všechny věřící, aby se vydali na pouť ke svaté Zdislavě. Poutní sezóna začíná 1. května poutí dětí, hlavní pouť připadá na sobotu 30. května 2015, pouť rodin bude 29. srpna 2015. Podrobný program poutní sezóny a další užitečné informace lze nalézt na internetových stránkách poutního místa. Vydejte se na pouť za rodiny prosit svatou Zdislavu, jejíž hrob Bůh stále vyznamenává mnohými milostmi a zázraky!

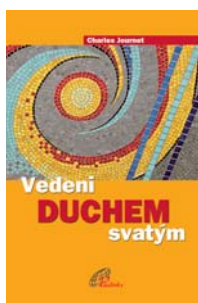
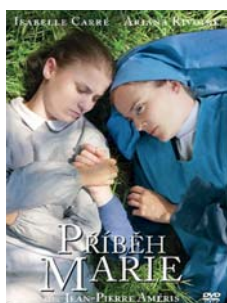
V Praze 13. dubna 2015
Fr. Benedikt Mohelník OP
provinciál

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Příběh Marie (DVD)

Marie Heurtinová nevidí, neslyší a ani ve čtrnácti letech není schopna komunikovat se svým okolím. Řeholní sestra Marguerite je i přes skepsi matky představené přesvědčena o tom, že může Marii vyvést z hlubin jejího vnitřního vězení a naučit ji žít.

Režie: Jean-Pierre Améris, francouzské znění, české titulky. Bontonfilm, 95 min., 199 Kč

Charles Journet: Vedení Duchem

Kázání kardinála Journeta vedou naši pozornost k základním pravdám křesťanské existence: k božským ctnostem, darům Ducha Svatého a přebývání Trojice v duši. Aby však mohlo v hlubinách člověka vibrovat jedinečné a neopakovatelné znamení, musí se ztišit hlasy a lo-moz pocházející zvenčí i z něho samého. Brož., 103 str., 109 Kč

ARMÉNSKÝ CÍRKEVNÍ UČITEL A NAŠE ZEMĚ

Svatý Řehoř z Nareku

Papež František zařadil letos mezi církevní učitele svatého Řehoře z Nareku, mnicha a kněze, jednoho z největších autorů arménské literatury.

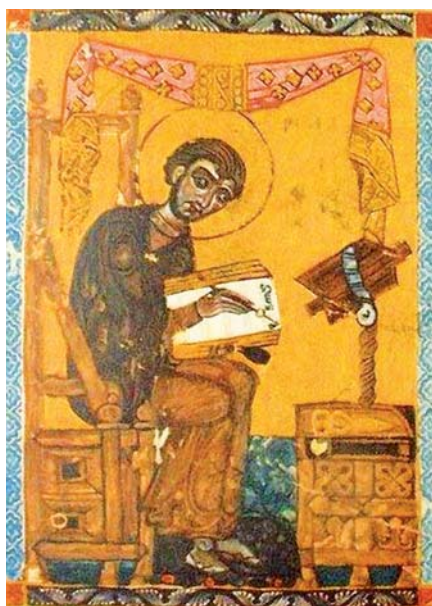
23. února t. r. oznámil papež František, že mezi církevní učitele byl zařazen svatý Řehoř z Nareku, ve své rodné Arménii nazývaný Grigor Narekaci. Asi mnoho čtenářů se s tímto jménem setkává po prvé, avšak světec není v Čechách zcela neznámý. Poměrně nedávno, roku 2003, uplynulo tisíc let od jeho úmrtí, a – aniž u nás kdokoli letošní únorovou událost tušil, bylo v naší zemi ono výročí připomínáno. Šlo na příklad o provedení Řehořovy duchovní hudby na koncertech skupiny Musica Poetica v Českých Budějovicích, v Mostě a v pražských dominikánských centrech v Lysolajích a v kapli svatě Zdislavy při chrámu svatého Jiljí a o články v časopisech *Karmel* (č. 2), *Mezinárodní Report* (č. 6) a *Světlo* (č. 6) vydané v roce jubilea a vždy doplněné překlady Řehořovy duchovní poezie.

Arménská duchovní hudba

Ano, svatý Řehoř z Nareku tvořil literárně i hudebně, podobně jako např. „latinský“ svatý Tomáš Akvinský či „byzantský“ svatý Jan z Damašku. A byla to hudba, pomocí které svatý Řehoř pronikl alespoň částečně do naší kulturně-křesťanské veřejnosti: přes odborníky Dr. L. Motálovou a později Dr. M. Chytila, kteří Arménii navštívili, se k nám v 70. letech 20. století dostalo několik starých arménských skladeb, nejprve k souboru Byzantion a pak ke skupině Musica Poetica, v jejichž repertoáru se ukázaly jako vynikající (a pro tyto soubory i pro naše publikum objevené) doplňky do mozaiky středověké duchovní hudby. A bylo to mezi nimi zejména dílo svatého Řehoře, které zvlášť zaujalo svou melodikou a textem.

Když pak do naší země přijel začátkem stávajícího tisíciletí jáhen arménské apoštolské církve Haig Utidjian, vzdělaný v Cambridgu a Londýně, brzy se seznámil

s uměleckým vedoucím skupiny Musica Poetica, jímž byl autor tohoto příspěvku; ten totiž před tím nastudoval uvedená arménská díla v obou souborech a se souborem Musica Poetica systematicky propagoval duchovní hudbu křesťanů prvního tisíciletí. H. Utidjian seznámil tuto skupinu s mnoha aspekty teorie a praxe armén-

Svatý Řehoř z Nareku. Foto: Wikimedia Commons

ské hudby, liturgie a života arménských křesťanů, což se promítlo nejen na úrovni koncertování, ale i tak, že od té doby členové této hudební skupiny obstarávají sborový zpěv na tradiční arménské liturgii v chrámu svatého Jiljí v Praze.

Knih nářku

H. Utidjian a autor tohoto sdělení se pak pustili do překladu některých částí zásadního díla svatého Řehoře ze staroarménštiny do češtiny. Jde o tzv. *Knihu nářku*. A tím se dostáváme k tomu, abychom čtenáře stručně informovali o Řehořově životě a díle. Narodil se v po-

lovině 10. století a jako chlapec byl svěcen do kláštera Narek, v blízkosti jezera Van, aby tam byl vzdělán. Po létech byl vysvěcen na kněze a jako mnich v klášteře zůstal až do své smrti. Napsal řadu textů, mezi nimiž jsou chvalozpěvy, ódy, komentáře k biblickým textům a litanie, které se všechny staly trvalou součástí pokladu klasické arménské literatury. Vrcholným dílem je však výše zmíněná *Knih nářku*, zvaná též *Slova k Bohu z hloubi srdce*, a to podle 95 kapitol, z nichž každá je opatřena tímto nadpisem v singuláru. Každá kapitola má několik částí, dnes vytištěných průměrně na větší stránku; rozsáhlost knihy může ilustrovat informace, že těch částí je 365. Arménští křesťané ctí tuto knihu podobně jako (ne-li více než) západní křesťané ctí např. *Vyznání svatého Augustina* nebo *Následování Krista* Tomáše Kempenského.

Je obtížné popsat uvedenou knihu a tím i jádro Řehořova odkazu na několika řádcích časopiseckého článku, a tak jen ilustrujeme její bohatství příkladem z 3. kapitoly; ta začíná 42 veršů, které jsou složeny z 89 epithet, totiž oslovení Boha v „nábožném povznesení myslí k Bohu“ (připomeňme, že tento výraz je definice modlitby!), z nichž pro ilustraci vybíráme následující úsek tří veršů:

blahoslavená podstato, úsvite beze stínu, / nejzářivější paprsku, vyznávané světlo, / nepochybná jistota, neoblomně spočinutí...

Kromě cca jednostránkových ukázek z *Knih nářku* ve výše citovaných třech časopiseckých článcích je větší ukázka obsažena v ročence *Parresie IV* (vyd. Mervart, Červený Kostelec 2010) na str. 263–273, když před ní je ještě rozbor jedné z nejkrásnějších (a nejsostifikovanějších) ód svatého Řehoře (str. 255–262) a v tomtéž svazku lze nalézt i rozsáhlý

popis jeho teologických a poetických zásad (str. 135–182).

Svědectví živé víry

V dnešní době, plné pochybností o víře, Církvi, svátostech, liturgii a duchovním životě, které se pak promítají do pochybností o existenci Boha, pravdy, duše, ba i všeho, co pozorujeme kolem sebe, je dílo svatého Řehoře z Nareku významnou ukázkou živé víry a – doplňme – také zdravého rozumu, který nám nejen ukazuje naši lidskou důstojnost, ale dává i poznat cestu nás všech, raněných Adamovým hříchem, k bezmezné důvěře v Boha a jeho milost jako k jediným nabídkám záchrany a pokoje. Z toho důvodu je také slovo nárek v titulu hlavního Řehořova díla. To se jeví jako vynikající z pohledu umění a estetiky a pro dnešní čtenáře, často odchované (a někdy i znechucené) školní výchovou založenou na romantické poezii tak, jako by ona byla vrcholem literatury, reprezentuje spolu s vrcholný-

mi díly římské a byzantské duchovní poezie pravou krásu, která je pochopitelná všem, kteří nejsou proti křesťanství zaujati, a ozařuje jim cestu k Bohu. Dle věty z 92. kapitoly *Knihy nářku*:

Po tomto vytouženém mostě, jenž sám ani nezabloudí ani nezavede na scesti, / a po žebříku vedoucím přímo vzhůru, vysoko hrazeném, se svatými příčkami a vedoucím do nebes, / ó Ty dobročinný, kéž nás táhneš a přiblížíš svému Otcí, blahorečenému a majícímu strašlivé jméno, / abychom vedením Tvého ducha se s Tebou nepřerušitelně sjednotili!

Mistr jazyka

Svatý Řehoř je mistr jazyka, využívá všech – i těch velmi jemných – prostředků arménského jazyka své doby a prostředků podnícených jazyky Starého zákona – hebrejštiny a řečtiny; překlad do češtiny je velmi obtížný, neboť ona často nemá adekvátní lingvistické prostředky, přestože patří stejně jako ar-

ménština mezi indoevropské jazyky. Ale i tak se v současné době připravují další české překlady z *Knihy nářku*. Její texty, zhudebněné novověkými autory, znějí na mezinárodních setkáních.

Svatý Řehoř si to zaslouhuje, jeho jmenování mezi církevní učitele katolické církve je stimulem pro pokračování takové práce a lze očekávat, že rozšíření jeho myšlenek a děl v naší zemi rozšíří náš obraz o duchovním životě zemí, v nichž kvetlo křesťanství o stovky let dříve než ve střední Evropě a za Atlantikem, obraz, který zatím bývá zamlžen či pokřiven. Lze doufat, že jakožto církevní učitel se tento světec důvěrně zařadí do našeho duchovního a kulturního života.

Evžen Kindler
(Mezitimulky redakce)

Prof. Evžen Kindler, matematik, publicista, znalec liturgické hudby a gregoriánského chorálu

OBJEVILO SE PRO TURECKÉ NEVIDITELNÉ KŘEŠŤANY SVĚTLO VE TMĚ?

Navzdory prohlášením Turecka o náboženské svobodě čelí křesťané v této zemi pokračujícímu nepřátelství, včetně útlaku ze strany vlády a vražd – ale nový právní status probudil naději, že se situace zlepší. Co se týče turecké vlády, „islám je jedinou možností“, řekl Nikos Tzoikos, analytik konstantinopolského ekumenického patriarchátu.

Tzoikos hovořil s agenturou CNA v listopadu 2014 před návštěvou papeže Františka v Turecku. Řekl, že zakořeněný vztah mezi islámem a místní vládou způsobuje, že křesťané v Turecku žijí „bez jakýchkoli práv“. Avšak nová nadace zřízená arménským patriarchátem by mohla pro křesťany i tureckou vládu signalizovat změnu správným směrem.

Nadace byla oficiálně založena v lednu letošního roku. Nazývá se „Hovagim 1461“ po prvním arménském patriarchovi Hovagimovi a datu, kdy se ujal úřadu.

Přestože Turecko tvrdí, že je v celé zemi náboženská svoboda, křesťané stále čelí diskriminaci a jejich přítomnost je muslimskou většinou ignorována. Předpokládá se, že trvale v Turecku žije pouze 100 tisíc křesťanů, což je jenom malý zlomek celkového počtu 75 milionů obyvatel, kteří jsou většinou sunnitskými muslimy.

Přestože jsou katolíci uznáváni jako náboženská menšina, křesťané byli „vždy oddělení“, uvedl Tzoikos a doplnil, že do letošního ledna nebyli vládou uznáváni ani Židé, pravoslavní či arménští pravoslavní.

Ačkoli jsou členové patriarchátu tureckými občany narozenými v Turecku, „nejsou chráněni“, řekl a vysvětlil, že i papežové se před svou apoštolskou cestou setkali u vlády s odporem. Navzdory tomu, že Turecko přivítalo v listopadu papeže Františka poté, co jej pozval konstantinopolský patriarcha Bartoloměj I.

a později i turecký prezident Recep Tayyip Erdogan, Tzoikos prozradil, že vládní kanály nebyly pro tyto návštěvy vždy otevřené. Připomněl návštěvu Benedikta XVI. v Ankaře a Istanbulu v roce 2006 a sdělil, že návštěva tehdejšího papeže „nebyla chtěná“.

I když Bartoloměj pozval svého „bratra“ Benedikta na návštěvu, „papež se nemohl s patriarchou jednoduše osobně setkat. Nešlo to. Musel nejprve přijet do Ankary na oficiální státní návštěvu. Turecká vláda na tom trvá“, řekl Tzoikos. Když papež František navštívil loni v listopadu Bartoloměje, poradil jsem mu, aby vykonal diplomatickou cestu a zvolil stejnou trasu nejprve do Ankary na oficiální státní návštěvu země, což František učinil.

Tzoikos prozradil, že Benediktova cesta se měla původně konat v roce 2005, ale byla zablokována. Po změně turecké vlády v roce 2006 byla návštěva znovu bloková-

na. Schválena byla po zavraždění italského kněze otce Andrey Santora, který sloužil jako misionář v Turecku a byl 5. února 2006 střelen dvakrát do zad, když se modlil před mší. Předpokládá se, že vražda byla odvetou za otištěné karikatury proroka Mohameda. Po smrti kněze turecká vláda dostala strach a nakonec schválila návštěvu Benedikta XVI., uvedl Tzoikos.

Takovéto násilí vůči kněžím není v Turecku neobvyklým jevem a v posledních letech byli mnozí duchovní napadeni. V roce 2010 byl biskup Luigi Padovese, který dohlížel na Apoštolský vikariát Anatólie a otevřeně hovořil o útocích, jimž čelí křesťané v Turecku, ubodán před svou rezidencí vlastním řidičem. Biskupův řidič byl muslim, nicméně oficiálně se uvádí, že tento muž, který trpěl depresemi, byl labilní a že vražda biskupa nebyla politicky motivovaná.

Tzoikos řekl, že křesťané také čelí potížím v oblasti vzdělávání, a vysvětlil, že i náboženství – které se dříve smělo vyučovat jen v kostelech – je nyní součástí tureckého vzdělávacího systému, ale v těchto hodinách mohou učit jen učitelé placení státem. Mons. Georges Dankaye, rektor Arménské papežské koleje v Římě, vyjádřil naději, že nová nadace arménské

ho patriarchátu pomůže zvýšit povědomí o přítomnosti křesťanů v Turecku a získat větší vládní podporu. „Tato nadace je uznáním skutečnosti. Není to nadace vytvořená pro nic a z ničeho. Je to realita, která existuje. Je to uznání na právní, ale i na občanské úrovni. A to je velmi dobré, protože se jedná o uznání komunity,“ řekl Mons. Dankaye 9. února t.r.

Společně se správní radou, která se skládá z 10 členů patriarchátu, bude v čele

Demokracie znamená uznat a respektovat sociální a náboženské rozdíly.

nadace stát zástupce arménské patriarchy, arcibiskup Aram Atesyan. Společně budou moci rozhodovat o finančních záležitostech. Mezi aktivity nadace v Turecku patří organizování seminářů, konferencí a workshopů, poskytování informací, dokumentů a údajů, vydávání časopisů, novin a článků v souladu s cíli patriarchátu a přijímání darů z Turecka i ze zahraničí. Hovagim 1461 má také právo na vlastní majetek, který získá buď jako dědictví, dar nebo nákupem. Bude také moci investovat ve spolupráci s jinými nadacemi.

Mons. Dankaye řekl, že tento krok je také „demokratickou záležitostí, to znamená uznáním komunity, která má své specifika, svá práva, své nuance, svůj vlastní životní styl, jak společenský, tak náboženský. Toto jsou první projevy demokracie.“ Demokracie, řekl, neznamená „všechny standardizovat nebo homogenizovat“, ale spíše uznat a respektovat sociální a náboženské rozdíly.

Připomněl dobu arménské genocidy, sté výročí, které si připomínáme tento měsíc, a řekl, že k tomuto masovému vraždění snad došlo ze strachu Osman-ské říše z uznání těchto rozdílů.

Odmítnutí těchto rozdílů, řekl, pramení z myšlenky, že „bychom všichni měli být stejní, a ten, kdo není stejný, ten, kdo nesmýšlí jako my, musí odejít nebo zemřít“.

K této genocidě, nazývané též arménský holocaust, došlo v roce 1915, kdy Os- manská říše systematicky vyhlazovala historickou menšinu arménských obyvatel, kteří považovali Turecko za svou vlast a z nichž většina byli křesťané. Zhruba 1,5 milionu Arménů tehdy přišlo o život.

Elise Harrisová

<http://www.catholicnewsagency.com>

Přeložil Pavel Štíčka

Dopisy čtenářů

Dne 19. dubna 2015 vysílala Česká televize Křesťanský magazín, v němž byl uveden příspěvek, týkající se konference o M. Janu Husovi. V rámci tohoto příspěvku vystoupila paní prof. Nechutová s názorem, že M. J. Hus je oním „kamenem, který stavitelé zavrhlí a stal se kvádrem nárožním“.

Trochu mne to zarazilo, protože jsem byl vychován ve víře, že tento text Žalmu 117 se vztahuje výlučně na osobu Pána Ježíše.

Kromě toho soudím, že M. J. Hus byl a je – navzdory své intelektuální velikosti, vysoko převyšující tehdejší horizont obecné české vzdělanosti – v některých aspektech křesťanské víry nepochybným heretikem, a to ať se to komu líbí nebo nelíbí. Nedovedu si představit, že by dnešní společnost, která se k Husovi tak

vehementně hlásí, měla zachovávat morální požadavky a normy chování, jak to Hus požaduje třeba ve své *Postille*.

Navíc je nutno si uvědomit, že jeho následovníci uvrhli tuto zemi do občanské války a v důsledku ní do stavu, z něhož se do té doby kvetoucí království již nikdy nevzpamatovalo. Tím méně lze proto hovořit o tom, že Hus by byl nebo být mohl svorníkem české společnosti, kterou natrvalo (až do dnešní doby) rozpoltil. V osobě M. J. Husa jsme mohli mít jednoho z největších světců, srovnatelného možná se svatým Františkem z Assisi. Že se tak nestalo, není vinou římské církve.

My bohužel stále žijeme v představě, navozené komunistické době poplatnými filmy pana režiséra Vávry, v němž Hus jako revolucionář buduje středověkou komunu. Stále žijeme v iluzi, že vysokoškolský profesor par excellence z Prahy přijel

do zapadlé Kostnice převálcovat svými revolučními tezemi jakési přihlouplé kněžoury, kteří se proti němu spikl.

Pokud bychom Žalm 117 brali způsobem uvedeným v ČT, dal by se použít třeba i na Václava Havla či jiné profánní osobnosti. Mám nejistý pocit, že starozákonní žalmista měl na mysli něco jiného – Zmrtvýchvstalého Krista a nikoho jiného!

Co se pak samotného Husa týká, nabízím definici, kterou pronesl jeden zvěčnělý kněz, jehož slov si celý život vážím:

„Jan Hus byl upřímným a hluboce věřícím knězem římské církve, který se v naprosto nevhodnou dobu a naprosto nevhodným způsobem vzepřel tehdejší světské i duchovní autoritě, za což byl nelidsky ztrestán. Ale, přátelé – kdyby se dnes někdo podobně vzepřel – stal by se laureátem?!“

Dr. Jan Toman

Jak to vidí P. Jiří Hájek

Poselství víry v hudbě

Před každým, kdo chce sloužit víře a liturgii, leží velká odpovědnost: jaké poselství víry chce shromážděné obci sdělit a jakou k tomu použije formu. Zda uměleckou, nebo rádoby lidovou už záleží jen na něm.

Poměrně dobře připravený kostelní sbor zkoušel s orchestrem novou skladbu pro nedělní bohoslužbu. Zkouška se však nedařila. Souhra orchestru se sborem stále narážela na nějaké obtíže. Přítomný autor nacvičované skladby vyslovil kritiku těmito slovy: „Oni totiž ti muzikanti hrají noty, a ne hudbu.“ Na další vysvětlování, co tím myslí, nebyl už čas. Následující neděle však skladba vyzněla celkem dobře. Tím ale otázka „hrát hudbu a hrát noty“ nebyla vyřešena. Muzikanti se domnívali, že oni jsou jen amatéři a že „hrát hudbu“ mohou jen profesionálové. Nebo je to v dirigentovi, který pouze taktuje místo toho, aby dirigoval. Názory se různily. Jeden však převažoval. Každý skladatel vkládá do své skladby nějaké poselství, které chce posluchači předat. Ne informaci, ale poselství! Má-li být skladba „hratelná“ a „poslouchatelná“, musí být poselství srozumitelné. Naši hudebníci sice žádné poselství neobjevili, ale vědomí, že jejich služba liturgii je velmi důležitá, jim „hudbu“ pomohlo objevit.

Mezi mé nejmilejší skladby patří mimo jiné i *Stabat Mater* Antonína Dvořáka. Antonín Dvořák psal toto oratorium po bolestné ztrátě dvou dětí. Snad pro něho měla být tato skladba „hudba utěšitelka“, ale jistě nám nechtěl sdělit to všeobecné, že totiž smrt našich nejbližších je spojena se smutkem a bolestí. Mě osobně i při x-tém poslechu této skladby

znovu osloví a zaujme závěrečný 10. díl, *Quando corpus morietur, fac ut animae donetur, paradisi gloria!* (Až bude tělo umírat, učiň, aby duši byla dána sláva ráje), kde se k sólistům přidá sbor a mohutný durový akord (po předchozí mollové tónině) dává jakoby nahlédnout do slávy ráje, kterou snad Dvořák už předjímal a pokusil se zhudebnit. Pro mne osobně je těchto několik taktů *poselstvím Dvořákovy víry v nebe*.

Každé hudební dílo poslouchám s napětím, jaké poselství vložil skladatel do své hudby. Nikoli povšechné informace, ale poselství! Při poslechu povrchních textů a laciných popěveků za doprovodu kytar mě často napadá tatáž otázka: Jaké poselství víry mně chce skladatel a interpret sdělit? Chce mě vůbec něco sdělit nebo jen „naladit“ na sladké konzumování „duchovních hodů“? Vnikla mentalita konzumu i do liturgie a duchovního života věřících? Očekávám poselství víry, a ne nasládlé pohupování „v náručí milovaného Ježíše a jeho maminky“, jak často bývá ve „zbožných“, ale kýčovitých až dětinských textech nazývaných Spasitel a Vykupitel Ježíš Kristus a Panna a Matka Bohorodička Maria!

Za mých mladých let byly velmi oblíbeny písně: „V Nazaretě pod palmami chaloupka se ukrývá“, „Oceánem pluje loď“, „Večer tichounce se sklání“ případně „Sbohem má radosti“ zpívané většinou

při májových pobožnostech, pobožnostech k Srdci Páně, po svátostném požehnaní atp. Poselství víry: „Vracím se v ten zlý svět, do strastí, zlob a béd“ v písni „Sbohem má radosti“ bylo v době druhé světové války velmi pravdivé, ale plytké, pokud to lze vůbec poselstvím víry nazvat. A tyto písně byly u zbožného lidu velmi oblíbené a žádané! I mně, tehdy mladému křesťanovi, se líbily. Bylo to něco úplně jiného, hezčího a modernějšího než „Pozdvihni se, duše, z prachu“, kde ve sloce po pozdvihování stálo „třeste se, ó hříšníkove, soudce stojí před vámi“. To v nás, vystrašených leteckými nálety, vzbuzovalo ještě větší strach. Bylo to radostné poselství? Dávalo to naději? Právem je považujeme za kýčovité, úpadkové a zavrženíhodné. A v předkoncilní Církvi by nám pan farář „naše dnešní aktuální“ písně při mši svaté zpívat nedovolil!

Před každým odpovědným činitelem, knězem, básníkem, skladatelem a zpěvákem-interpretem, který chce sloužit víře a liturgii, leží velká odpovědnost: jaké poselství víry chce shromážděné obci sdělit a jakou k tomu použije formu. Zda uměleckou, nebo rádoby lidovou už záleží jen na něm.

P. Jiří Hájek, farář ve Stříbře

P. Jiří Hájek oslavil 22. dubna 2015 osmdesáté narozeniny. Dovolujeme si poblaho-přát mu a vyprošujeme vše dobré. Redakce

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Soudkyně newyorského soudu Barbara Jaffe se před několika dny nechala unést tématem ochrany zvířat a rozhodla, že **šimpanzi určení pro výzkum na univerzitě jsou chráněni zásadou „habeas corpus“**. V tomto ustanovení se nařizuje vězňům (původně většinou šerifovi nebo nižšímu soudu), aby předvedli vězněnou osobu před soud za účelem vyšetření a rozhodnutí, zda je vězněna právem. Pokud soudce rozhodne, že neexistují evidentní důkazy, které by věznění ospravedlňovaly, vězeň odejde od soudu jako svobodný člověk. Doručení žádosti o *habeas corpus* soudci (vyššího soudu) je tedy postup, kterým se nespravedlivě vězněná osoba může dovolat nestranného soudce. **Stalo se tak poprvé v dějinách USA, že se zvířatům přiřkla lidská práva, takže byla pozdvihnutá na úroveň lidí.** Kdyby to nebylo tragické, člověk by se tomu skoro upřímně i zasmál.

Kdo sleduje nepokoje v americkém Baltimoru, nemohl přehlédnout jednu hrdinku konfliktu – **matku černošského výtržníka Michaela Singletona**. Tento 16letý kluk byl velmi překvapen, když – drže v ruce velký kámen – spatřil svou matku, jak si pro něj odhodlaně do davu demonstrantů jde. **Přiblížila se až k maskovanému synovi a vyfackovala ho směrem k domovu.** Jeden komentátor na sociálních sítích napsal: „Slušná baba, která taky řekla, že tohle my neděláme a dokud

bude dýchat, její syn nebude prodávat drogy. Ovšem, co byste čekali – levičáci se začali do matky navážet za to, že klukovi dala pár facek. Pak se divte, že se tam davy dětí chovají tak, jak se chovají. Dej Bůh, ať tam víc matek kašle na levičáky a své děti vychovávají navzdory levičácké šikaně.“ Není to tam jednoduché. S Hillary Clintonovou by dokonce mohlo být i hůř.

Koláž: mimi

12. dubna prohlásila: „Hluboce zakořeněné kulturní kódy, náboženská přesvědčení a strukturální fobie se musí změnit. **Vlády musí použít své možnosti donucení, aby nově definovaly náboženská dogmata.**“

Už v prosinci loňského roku představila důchodová komise první návrhy na úpravu penzijního systému a předala je vládě. Cílem jednoho z nich je srovnat rozdíl mezi penzemi manželů, z nichž jeden pracuje a druhý na určitou dobu obě-

tuje kariéru rodině a výchově dětí. Znamý odborník Otakar Hampl by rád prosadil i další opatření. Má jít zejména o **nižší odvody na důchodové pojištění pro rodiče s dětmi a také o navýšení starobního důchodu za každé dítě. Nutné je ale podle něj nastartovat demografický vývoj.** „Stát by měl rodinám s dětmi vyslat jasný signál, že je chce podporovat,“ říká rozhodně Otakar Hampl. Ano, tady je ten zakopaný pes. Stejně problematicky je na tom i Slovensko, kde europoslankyně Anna Záborská upozornila v těchto dnech na to, že čím víc dětí přivede rodina na svět, tím horší penzi bude (zpravidla matka, která s dětmi zůstává dlouho doma) mít. Diskuzi tam nyní povzbudil návrh na to, aby **sportovní mistři a olympionici dostávali speciální výsluhu** právě proto, že významnou aktivní část svého života věnovali sportovnímu tréninku: „Je smutné, ak olympijský vítěz nebo majster sveta na dôchodku živorí, pretože namiesto kariéry obetoval všetky sily tomu, aby úspešne reprezentoval svoju vlasť. No je ešte smutnejšie, ak má živoríť matka piatich detí. Chápem pohnútky navrhovateľov zákona o garantovanom dôchodku pre medailistov. Ale jedným dychom dávam, že rovnaký, ak nie dokonca väčší nárok na dorovnanie dôchodkov na slušnú úroveň majú aj matky.“

-zd-

- 10. 5. Ne 6. neděle velikonoční (Den modliteb za pronásledované křesťany)**
Sk 10,25–26.34–35.44–48, Žl 98, I Jan 4,7–10, Jan 15,9–17
- 11. 5. Po sv. Ignác z Lácni, řeholník, mystik OFMCap**
Sk 16,11–15, Žl 149, Jan 15,26 – 16,4a
- 12. 5. Út sv. Nereus a Achilleus, mučedníci**
Sk 16,22–34, Žl 138, Jan 16,5–11
- 13. 5. St Panna Maria Fatimská**
Sk 17,15.22 – 18,1, Žl 148, Jan 16,12–15
- 14. 5. Čt Slavnost Nanebevstoupení Páně (Doporučený svátek)**
Sk 1,1–11, Žl 47, Ef 4,1–13, Mk 16,15–20
- 15. 5. Pá sv. Žofie, mučednice**
Sk 18,9–18, Žl 47, Jan 16,20–23a
- 16. 5. So Svátek sv. Jana Nepomuckého, kněze a mučedníka**
Řím 8,31b–39, Žl 69, Mt 10,17–22

- 17. 5. Ne 7. neděle velikonoční**
Sk 1,15–17.20–26, Žl 103, I Jan 4,11–16, Jan 17,11b–19
- 18. 5. Po sv. Jan I., papež a mučedník**
Sk 19,1–8, Žl 68, Jan 16,29–33
- 19. 5. Út sv. Petr Celestýn, papež**
Sk 20,17–27, Žl 68, Jan 17,1–11a
- 20. 5. St sv. Klement M. Hofbauer, sv. Bernardin Sienský**
Sk 20,28–38, Žl 68, Jan 17,11b–19
- 21. 5. Čt bl. Hyacint Maria Cormier OP, kněz**
Sk 22,30; 23,6–11, Žl 16, Jan 17,20–26
- 22. 5. Pá sv. Rita z Cascie, řeholnice**
Sk 25,13b–21, Žl 103, Jan 21,15–19
- 23. 5. So sv. Jan Křtitel de Rossi, kněz**
Sk 28,16–20.30–31, Žl 11, Jan 21,20–25

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 240008911/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.